T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 72
KARAR NO : 2015 / 39
KARAR TR : 26.1.2015

ÖZET: Davacı aleyhine sonuçlanan Sapanca Asliye Hukuk Mahkemesi ve Sakaryaİdare Mahkemesinin kararlarına karşı iade-i muhakeme yoluna başvurabilmesi için; Sapanca Belediye Encümen kararı ile ve bu kararı esas alarak Sapanca Tapu Müdürlüğünün yaptığı tapu işlemlerinin içerdiği bilgi ve dayandırıldığı yasa yönünden (775 sayılı Gecekondu Kanunu) gerçek dışı, yanıltıcı ve davacının zararına sebep olan karar ve işlemler olduğu, bu karar ve işlemlerin, özü itibari ile sahte işlemler olması nedeniyle kararının ve buna dayalı tapu işlemlerinin sahte karar ve işlemler olduğuna karar verilmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.G.A.
Vekili : Av. G.K.
Davalılar : 1-Sapanca Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A.K.
2-Sapanca Tapu Sicil Müdürlüğü
Vekili : Av. S.E.

O L A Y : Davacı vekili özetle; olay tarihi itibariyle Sapanca Bölgesinde 775 sayılı Gecekondu Kanunu (Gecekondu Önleme Bölgesi) uygulaması olmadığı halde, 775 sayılı Gecekondu Kanununun 27 ve 34. maddelerine dayanılarak, müvekkili adına Sapanca İlçesi Göl Mahallesi 19 pafta, 166 ada, 30 parselde kayıtlı arsanın; 775 sayılı Gecekondu Kanunu uygulaması gerekçe gösterilerek, Sapanca Belediye Encümenin 02.03.1987 tarih ve 202 sayılı kararı ile ve bu kararı esas alarak Sapanca Tapu Müdürlüğünün yaptığı tapu işlemlerinin; içerdiği bilgi ve dayandırıldığı yasa yönünden (775 sayılı Gecekondu Kanunu) gerçek dışı, yanıltıcı ve müvekkilinin zararına sebep olan karar ve işlemler olduğundan bahisle ve bu karar ve işlemlerin, özü itibari ile sahte işlemler olması nedeniyle, davalarına konu olan taşınmaza ilişkin müvekkilinin tarafı olduğu ve aleyhine sonuçlanan Sapanca Asliye Hukuk Mahkemesinin 1989/426 Esas, 1991/47 Karar no'lu karar ile Sakarya İdare Mahkemesinin 1989/981 E ve 1990/64 K no'lu kararlarına karşı iade-i muhakeme yoluna başvurabilmeleri için; söz konusu Belediye Encümen kararının ve buna davalı tapu işlemlerinin sahte karar ve işlemler olduğuna karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Sapanca Asliye Hukuk Mahkemesi: 28.7.2011 gün ve E:2011/123, K:2011/222 sayı ile, davacı tarafın, sahteliğine karar verilmesini talep ettiği işlemlerin idari işlemler olduğu, uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu; 2577 sayılı İYUK'nun 2/1-a maddesindeki yasal düzenleme gereğince, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davalarının, idari dava türlerinden olduğu, idare mahkemesinin görev alanına girdiği gerekçesiyle; davalı tarafın yargı yolu itirazının kabulü ile görevsizlik nedeniyle davanın reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine bu karar Yargıtay 14. HD'nin 05/03/2012 gün ve E:2012/2831, K:2012/3137 sayılı kararıyla onanmış, karar düzeltme isteminde bulunulmamış ve anılan karar kesinleşmiştir.

Mahkeme kararının kesinleşmesinin ardından, davacı vekilinin 5.4.2012 tarihli talep dilekçesi üzerine, adli yargı dosyası Sakarya nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmiş; Asliye Hukuk Mahkemesinin üst yazısı dikkate alınarak, dosyanın idare mahkemesine giriş kaydı yapılmıştır.

Sakarya 1.İdare Mahkemesi: 17.5.2012 gün ve E:2012/570, K: 2012/427 sayı ile, 2576 sayılı Kanun'un 5 ve 6; 2577 sayılı Kanun'un 2. 14. ve 15. maddelerinden bahisle; bakılan davanın, Mahkemelerinde açılmadan önce Sapanca Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/07/2011 tarih ve E.2011/123, K.2011/22 sayılı kararıyla; sahteliğine karar verilmesi

istenilen işlemlerin idari işlemler olması sebebiyle uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu, 2577 sayılı İYUK'un 2/1-a maddesindeki yasal düzenleme gereği idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davalarının idari dava türlerinden olduğu ve idare mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik nedeniyle davanın reddedildiği, bu kararın Yargıtay'ın 05.03.2012 tarih ve E.2012/2831, K.2012/3137 sayılı kararı ile onandığı, daha sonra davacı vekili tarafından 05/04/2012 havale tarihli dilekçe ile, dava dosyasının idare mahkemesine gönderilmesi talebinde bulunması üzerine dosyanın Mahkemelerine gönderildiğinin görüldüğü;davacının talebi irdelendiğinde; dava dilekçesindeki istemin Sapanca Belediye Encümeninin 02.03.1987 tarih ve 202 sayılı kararı ile Sapanca Tapu Sicil Müdürlüğünün 09.02.1982 tarih ve 2-3/a-b belge nolu kararlarının sahte karar ve işlemler olduğuna karar verilmesi şeklinde olduğunun anlaşıldığı; olayda Sapanca Belediyesi ve Sapanca Tapu Sicil Müdürlüğünün "idare" olması ve tesis edilen işlemlerin "idari işlem" olması hususlarında tereddüt bulunmadığı; ancak, davanın bu işlemlerin iptali istemiyle değil, bu işlemlerin sahte karar ve işlemler olduğuna karar verilmesi istemiyle açıldığı dikkate alındığında, ortada 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirlendiği şekliyle idari dava türleri arasında sayılan nitelikte bir dava bulunmaması karşısında, uyuşmazlığın idari yargı yerince çözümlenmesine olanak bulunmadığı gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine bu karar Danıştay 14. Dairesinin 27/12/2012 gün ve E:2012/7056, K:2012/10168 sayılı kararıyla onanmış, karar düzeltme isteminde bulunulmamış ve anılan karar kesinleşmiştir.

Davacı vekilinin istemi üzerine, İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı: 30.12.2013 gün ve E:2013/1584, K:2013/1810 sayılı kararı ile özetle; "...dava konusu somut olay irdelendiğinde; Sapanca Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görev yönünden red kararı, davacı vekilinin istemi üzerine Sakarya İdare Mahkemesine gönderilmiş; ancak bu mahkemece usulü yönden bir karar (dilekçe reddi) verilmeyip, davada adli yargının görevli olduğu değerlendirilmesiyle görevsizlik kararı verilmiş; davacı vekilinin, görevli yargı yerinin belirlenmesi istemi doğrultusunda da dava dosyaları, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 3. ve 9. maddeleri uyarınca idari yargı yerlerinde bizzat dava açma, davacıların uymak zorunda olduğu emredici bir hüküm olduğu gibi, 492 sayılı Harçlar Kanunun ilgili hükümleri ve tarifeleri gereğince böyle bir davanın harca tabi olduğu izahtan varestedir. İlgili mevzuatında gerekli değişiklik yapılmadığı sürece bu yasal yükümlülüklerin ihmali ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin anılan kararının doğrudan uygulanması suretiyle benzer bütün davaların bu şekilde sonuçlandırılması mümkün görülmemiştir. Bu durumda ortada idare mahkemesine hitaben yazılmış dilekçe ile açılmış bir dava bulunmadığından 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde öngörülen koşullar gerçekleşmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurunun, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir." şeklinde karar vermiştir.

Mahkememizin bu kararından sonra davacı vekili aynı istemle yeniden idari yargı yerinde dava açmıştır.

Sakarya 1.İdare Mahkemesi: 14.04.2014 gün ve E:2014/324, K:2014/472 sayılı kararı ile özetle; "olayda Sapanca Belediyesi ve Sapanca Tapu Sicil Müdürlüğünün "idare" olması ve tesis edilen işlemlerin "idari işlem" olması hususlarında tereddüt bulunmamaktadır. Ancak, davanın bu işlemlerin iptali istemiyle değil, bu işlemlerin sahte karar ve işlemler olduğuna karar verilmesi istemiyle açıldığı dikkate alındığında, ortada 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirlendiği şekliyle idari dava türleri arasında sayılan nitelikte bir dava bulunmaması karşısında uyuşmazlığın idari yargı yerince çözümlenmesine olanak bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle 2577 sayılı Kanunu'nun 14 üncü maddesinin 3/a bende ve 15/1-a. Maddesinin 1/a bendi uyarınca görev yönünden reddine;" karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane Topuz, Mehmet Ali DURAN, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 26.1.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:Dosya üzerinden 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; idari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının, davacı vekilinin talebi üzerine, idari yargı dosyası da temin edilmek suretiyle, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim İsmail SARI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı aleyhine sonuçlanan Sapanca Asliye Hukuk Mahkemesinin 1989/426 Esas, 1991/47 Karar no'lu

karar ile Sakarya İdare Mahkemesinin 1989/981 E ve 1990/64 K. no'lu kararlarına karşı iade-i muhakeme yoluna başvurabilmesi için; Sapanca Belediye Encümen 02.03.1987 tarih ve 202 sayılı kararı ile ve bu kararı esas alarak Sapanca Tapu Müdürlüğünün yaptığı tapu işlemlerinin içerdiği bilgi ve dayandırıldığı yasa yönünden (775 sayılı Gecekondu Kanunu) gerçek dışı, yanıltıcı ve davacının zararına sebep olan karar ve işlemler olduğu, bu karar ve işlemlerin, özü itibari ile sahte işlemler olması nedeniyle kararının ve buna davalı tapu işlemlerinin sahte karar ve işlemler olduğuna karar verilmesi istemiyle açılmış niteliği itibari ile tespit davasıdır.

Görev uyuşmazlığının çözümü için öncelikle, tespit davasının hukukumuzdaki yerinin incelenmesi gerekli bulunmaktadır.

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda(Mülga) tespit davasını düzenleyen açık ve genel bir hükme yer verilmemekteyse de, doktrinde ve yerleşik yargısal içtihatlarla, bir hukuki ilişkinin var olup olmadığının saptanması için tespit davası açılabileceği kabul edilmiş; tespit davasının esasının incelenebilmesi için de, genel dava koşullarının yanı sıra, dava konusunun bir hukuki ilişki olması ve bu hukuki ilişkinin var olup olmadığının öncelikle saptanmasında hukuki yarar bulunması koşulları aranmış; buna göre, özel hukuk alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin saptanması için adli yargı yerinde müstakil olarak bir tespit davası açılabilmesi kabul edilmiş iken; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 106. maddesinde " Tespit davası" na, 107.maddesinde ise " Belirsiz alacak ve tespit davası" na yer verilmiştir.

Anılan maddelere bakıldığında; "Tespit davası/ Madde 106- (1) Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir.

(2) Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır.

(3) Maddi vakıalar, tek başlarına tespit davasının konusunu oluşturamaz."

"Belirsiz alacak ve tespit davası/ Madde 107- (1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabildiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir." denilmiştir.

Buna karşılık, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun " İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, idari dava türleri: iptal, tam yargı ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmış olup, tespit davası şeklinde bir dava türüne idari yargıda yer verilmemiştir. Anılan Yasanın " İdari Davalarda Delillerin Tespiti" başlıklı 58/1. maddesi "Taraflar, idari dava açtıktan sonra bu davalara ilişkin delillerin tespitini ancak davaya bakan Danıştay, idare ve vergi mahkemelerinden isteyebilir." hükmünü taşımakta olup, idari yargıda, ancak açılmış bir idari dava ile ilgili bulunan "delillerin tespiti" nin istenilmesine olanak bulunmaktadır. Buna göre, idari dava türleri arasında sayılmayan tespit davasının, yorum yoluyla idari yargının görevine müstakil bir dava olarak dahil edilmesine hukuken olanak bulunmadığından, idari yargı yerinde, idare hukuku alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin varlığının ancak açılmış bulunan bir idari davaya bağlı olarak delil tespiti kapsamında saptanabileceği açıktır.

Belirtilen yasal durum karşısında, tespit davasına konu olabilecek hukuki ilişkinin özel hukuk alanını ilgilendirmesi gerektiği ve bir eda davasının öncüsü durumunda olan tespit davasının adli yargı yerinin görevine girdiği ortaya çıkmaktadır. Ancak, adli yargıda açılacak bir eda davasında hiçbir zaman kullanılmayacağının, buna karşılık idari bir işlem tesisi istemiyle bir idari makama veya idari yargıda açılacak bir davada idare mahkemesine ibraz edilmek ve bu makam veya mahkemeyi hukuken bağlayacak nitelikte belge elde etmek amacıyla açıldığının anlaşılması halinde tespit davası adli yargıda görülemeyecek ve görev yönünden reddi gerekecektir. Bu durumdaki tespit davasının idare hukuku kurallarına göre çözümlenmesi gerekmekteyse de, müstakil bir dava olarak açılması halinde idari yargı yerince, idari yargıda böyle bir dava türü olmadığı ve ancak bir idari dava açıldıktan sonra bu davaya ilişkin delil tespiti kapsamında incelenebileceği noktasından reddedilmesi uygun olacaktır.

Bu açıklamalara göre tespit isteminin konusu incelendiğinde: dava konusu Sapanca Belediye Encümen kararının ve buna dayalı tapu kayıtlarının sahte karar ve kayıtlardan olduğuna karar verilmesi olduğu değerlendirilmektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmış; 3'üncü maddesinde, tam yargı davalarına ilişkin dilekçelerde uyuşmazlık konusu miktarın gösterileceği belirtilmiş; 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (g) bendinde,

dilekçelerin 3 ve 5'inci maddelere uygun olup olmadığı yönlerinden inceleneceği öngörülmüş; 15'inci maddesinin birinci fikrasında, Danıştay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3'üncü fikrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14'üncü maddenin; 3'üncü fikrasının (g) bendinde yazılı halde otuzgün içinde 3 ve 5'inci maddelere uygun şekilde yeniden düzenlenmek veya noksanları tamamlanmak yahut (c) bendinde yazılı hallerde, ehliyetli olan şahsın avukat olmayan vekili tarafından dava açılmış ise otuzgün içinde bizzat veya bir avukat vasıtasıyla dava açılmak üzere dilekçelerin reddine karar verileceği kuralına yer verilmiştir.

Uyuşmazlığa konu dosyada yukarıda belirtilen 2577 sayılı Kanun'un 2. Maddesinde belirtilen "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" dava türleri arasında sayılan bir başvuru bulunmamaktadır.

Diğer yandan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 106. Maddesinin 1 inci fikrasında "Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir." Hükmü bulunmaktadır.

Davaya konu istemin tespit niteliğinde bir istem olması dikkate alındığında uyuşmazlığa konu davada, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 106. ve 107 Maddelerigözetildiğinde Adli Yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Sapanca Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sapanca Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 28.7.2011 gün ve E:2011/123, K:2011/222 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.1.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Mehmet Ali	Ayhan	Mehmet
DURAN	AKARSU	AKBULUT